

NÉPLAP

Szerkesztőség: Debrecen, Ferenc J.-út 28. II. em.
Kiadóhivatal: József kir. herceg-u. 16.

DEMOKRATIKUS NAPILAP

Előfizetési árak: Egy óra 750 P
Negyedévre 21.— P
Félévre 40.— P

„Szolga népek nincs hazája“

A nemzetgyűlésen elhangzott beszédek és a külföldi visszhang egyaránt tanúságot tesznek arról, hogy a szabadságszerető népek képviselői milyen kitörő örömmel fogadták az Ideiglenes Nemzeti Kormány megalakulását. Magyarország sorsdöntő órákban nem maradt vezetés nélkül.

Az egészséges népi ösztön megtalálta a kiváló utat, amelyet a nemzetnek követnie kell, hogy az ország függetlenségét és jövőjét biztosítsuk. A Nemzeti Kormány is átértékelte történelmi feladatát, amikor legelső kötelességének a nemzeti hadsereg megszervezését tartja. Magyarországot hazaáruló és német bérencék német zsoldba kényszerítették és lettek okosabbá annak, hogy most a világ előtt Kossuth népe a „zsoldos nemzet“ vádját viseli.

A nemzetgyűlésen elhangzott szónoklatok és a kormánynak adott felhatalmazás bizonyítéka annak, hogy a magyar nép átérzi az idők követelményeit és le akarja mosni a gyalázatot. Az újonnan megszervezett nemzeti hadsereg nem lehet díszkard, hanem harcos fegyverrel kell válnia, amely helyreállítja a nemzet becsületét. Kossuth népe, amelyik Európa népei közül 1848/49-ben egyedül harcolt az elnyomás ellen, nem engedheti meg, hogy most csupán idegen hatalmak harcolják ki függetlenségét, szabadságát. Magyarországnak léteérdeke, hogy ebben a háborúban a szabadságot szerető népek oldalán aktíven részt vegyen. Súlyos bűnökkel kell jóvátennünk s ezt csak harc árán tehetjük meg.

A Nemzeti Kormánynak át kell érezni történelmi felelősségét, eleget kell tennie felhatalmazásának és meg kell üzennie a háborút az ősi ellenségnek, a barbár és fasiszta Németországnak. Szabadságharcra kell hívni a magyar népet, hogy Bocskai, Bethlen, Rákóczi és Kossuth útmutatása nyomán fegyverrel a kezében vívja ki szabadságát.

„Szolga népek nincs hazája“, már pedig a magára talált magyar nép hazát akar, ahol büszkén, pirulás nélkül élhet. Erre a szent harcra vezesse országunkat a Nemzeti Kormány.

Az ellenállhatatlan szovjet haderő kettévágta a teljesen bekerített budapesti helyőrséget

Nyugaton a Maas-tól 18 kilométerre vetették vissza a német támadó
éket -- A magyar belpolitikai események hatása a szabad nepek
sajtójában

Az elmúlt hét debreceni eseményei egyre nagyobb hullámokat vetnek a demokratikus országok politikai és diplomáciai köreiből. A külföldi sajtó és rádiók is részletes ismertetést és bőséges kommentárokat adnak.

A moszkvai rádió, idegennyelvű adásaiban is, most — a „Néplap“ tudósításai nyomán — részletesen közli az új kormány tagjainak életfaját és a miniszterek által a „Néplap“ részére adott programismertető nyilatkozatokat.

A londoni rádió közli Caudusnak, a „Sunday Times“ közismert kommentátorának a magyar kérdéssel kapcsolatos cikkét. Ez részletesen foglalkozik azzal a kedvező benyomással, mellyel londoni politikai körök a kormány célkitűzéseit — különösen a

közös német ellenség elleni harcra

kapcsolatosakat — fogadták.

Londoni jelentés számol be arról a meglepédesről, melyet az egyesült nemzetek körében egy stockholmi hír keltett. E szerint a svéd kormánynál akreditált magyar követség személyzete bejelentette, hogy az ideiglenes nemzeti kormányt ismeri el.

Az amerikai magyar munkásság vezetői is üdvözlik a magyarság állásfoglalását a fasiszta elnyomással szemben és

sürgetik a magyar kormány hadüzenetét Németországnak.

Hasonló szellemben méltatja a lefolyt eseményeket egy másik egyesült államokbeli szerv is: a demokráciáért küzdő magyarok amerikai tanácsa.

Felhívást intéz a magyar kormányhoz, hogy üzenjen hadat Németországnak;

az amerikai magyarok támogatásáról biztosít a magyarországi fasiszták és embertelen rendelkezéseiknek felszámolásával kapcsolatosban.

Egy jugoszláv sajtóhang örömeinek ad kifejezést afelett, hogy most már utolsó komoly erőt képviselő európai szövetségese is elhagyta Németországot.

A külföldi magyarság szervezetei és a külföldi sajtó tehát — az eddigi események örömteljes méltatása mellett — szinte egyhan-

gún állást foglalnak amellett, hogy Magyarországnak most tettekkel kell bebizonyítania: méltó az Egyesült Nemzetek bizalmára. Ennek útja pedig az, hogy hadat üzen Németországnak és újjászervezett hadseregével kiveszi részét a közös ellenség összecsúzásában; e lépésnek nagy jelentősége lesz a béketárgyalásokon, ahol Magyarország jövője felől fognak dönteni.

Budapest 13 külvárosa szabadult már fel a naci és nyilas terror aól

Moszkva, december 28. Az oroszok kettévágták a Budapestet védő és immár bekerített német és magyar haderőket. Szovjet csapatok belső gyűrűje egyre szorul a város körül és elvágták az ellenséges erőket a várostól északra álló külső nagyobb kötelekektől. A moszkvai hadijelentés közölte, hogy Malinovszki csapatai tegnap átkeltek a Duna jobbpartjára és kapcsolatot létesítettek a budai oldalon álló Tolbukin-csapatokkal. Ezzel a német és magyar haderők minden egyesülési reménye szertefoszlott. Ettől a pont-

tól északra a Duna-kanyarban, az erdős hegyekben folytatták nagyerejű bekerítő hadmozdulatukat. E harcok során több mint háromezer katona esett el. Malinovszki és Tolbukin, a sztalingrádi utcai harcok veteránjai, a Duna mindkét oldalán rombolják Budapest védelmét. Budapesten Malinovszki csapatai három külvárost foglaltak el, Csömört, Maglódot és Vecsést; Tolbukin csapatai pedig Kelenföldet, Budakalászt, Békásmegyert és Szentendrét. Összesen 16 külváros van most már orosz kézen.

Bánhid, Budapest elektromos központja, orosz kézen

Moszkva, december 28. Malinovszki és Tolbukin csapatai előnyomulásuk során elfoglalták a következő helységeket:

Felsőgallát, Tatabányát, Bánhidát; a szentendrei szigeten Tótfalut, Pócsmegyert és Szigetmonostort.

Komárom, Pozsony és Bécs felé mutat a vörös hadsereg offenzívája

Az orosz csapatok Pozsony és Bécs felé törnek, maguk mögött hagyva a bekerített magyar fővárosi, melynek eleste már biztosra vehető és

tovább törnek előre gyors iramban Komárom és Győr felé.

Egy másik hadoszlop a Duna mentén nyomul Komárom irányába. A Duna és a szlovák határ között nagy erővel törnek előre a Garam irányába. Ezek a csapatok újabb súlyos vereséget mértek a németekre és 1500 foglyot ejtettek.

Bastogne amerikai helyőrsége felszabadult

London, december 28. Az Ardenneknél lévő háromszögben a német támadások ellenére a szövetséges erőcsoportok egyesültek Bastogne amerikai helyőrségével. Bastognében az amerikaiak 7 napig elszigetelve harcoltak, hatalmas német erőcsoportokat feltartóztatva, miközben súlyos veszteségeket okoztak az ellenségnek. A német ellentámadásokkal szemben az amerikaiak tartják Echter-nach városát.

A német „lándzsahegyet”, amely egyidőben csak 6 kilométernyire volt a Maastól, a legújabb hírek szerint most 18 kilométernyire visszaverték.

A Monschau és Malmedy közötti szakaszon az arcvonal csendes és mindkét fél járőrtevékenységre szorítkozik. Bastognétól délkeletre lévő területeket a szövetséges csapatok megtisztították a németektől.

Tokiót újból bombázták

114 ezer katonát veszítettek a japánok a Fülöp-szigeteken

London, december 28. A Tokió elleni tegnapi nappali légitámadásban amerikai óriási repülőerők felgyújtottak egy repülőgéppályát és több más hadicélponthot bombáztak; egy bombavető odaveszett. Amerikai tengeralattjárók a távolkeleti vizeken elsüllyesztettek egy japán repülőgépnyahajót, hat más hadihajót és 20 torpedóhajót.

Arthur katonái folytatták az elszigetelt japán csoportok likvidálását. Tegnap 900 japán katona esett el. Ezzel a japánok veszteségei Leite-szigetén meghaladja a 114 ezret.

Tokió, december 28. A japán császár a parlamenthez intézett beszédében azt mondta, hogy a háborús helyzet állandóan komolyabbá válik. Beszédében nagyobb erőfeszítést kért.

Külpolitika hírei

Az amerikai magyar tanács üzenete

London, december 28. Az Egyesült-Államokban élő magyarok melegeggyűléseket tartottak az ideiglenes magyar nemzeti kormány megalakulását. A demokráciáért küzdő magyarok amerikai tanácsa a következő üzenetet intézte Magyarországra népehez: Örömmel üdvözljük a felszabadult területen felállított szabad, demokratikus ideiglenes nemzeti kormányt, amelyet a felszabadított magyar nemzet képviselőiből alakult nemzetgyűlés választott. A tanács felhívja az ideiglenes nemzeti kormányt, hogy üzenjen háborút Németországnak.

Szovjet szövetségeseink teljes vereséget mérnek közönségünkre. Minden magyar származású amerikaiak segítségére kell a magyar nemzetet, hogy kivívja a győzelmet és felszámolja a fasisztákkal és a magyar politika reakciós elemeivel, eltöröljön minden olyan fasiszta rendelkezést, amely a zsidók és munkások ellen irányulnak. A magyarországnak szakítania kell a feudális múlttal és földet kell adni a földnélküli parasztoknak.

Szovjet szövetségeseink teljes vereséget mérnek közönségünkre. Minden magyar származású amerikaiak segítségére kell a magyar nemzetet, hogy kivívja a győzelmet és felszámolja a fasisztákkal és a magyar politika reakciós elemeivel, eltöröljön minden olyan fasiszta rendelkezést, amely a zsidók és munkások ellen irányulnak. A magyarországnak szakítania kell a feudális múlttal és földet kell adni a földnélküli parasztoknak.

Amerikai magyar munkásvezérek a debreceni eseményekről

Moszkva, december 28. Mint New Yorkból jelentik, Gellért és Komlós, a nemzeti munkásrend magyar osztályának elnöke és titkára a sajtó képviselőivel folytatott beszélgetésekben üdvözlötte az Ideiglenes Magyar Kormány megalakítását. Magyarországra népeink, amelyet a hőös vörös hadsereg felszabadított, lehetősége van arra, hogy hadat üzenjen a közös ellenségnek: a náci Németországnak, hatékonyan résztvegyen a náciak Magyarországból való kiűzésében és Magyarország teljes felszabadításának meggyor-

sításában. Magyarország fasiszta elnyomása megszilárdította a magyar származású amerikaiak ama elhatározását: megtenni mindent arra vonatkozólag, hogy segítséget nyújtsanak a magyarországi fasiszta banditák elpusztításában és ezzel elősegítsék, hogy Magyarország valamennyi demokratikus csoportja élvezhesse a békét és biztonságot. A magyar népnek meg kell adni minden lehetőséget a jólétre és szabadságra, földet kell adni, meg kell semmisíteni a feudális földbirtokrendet, a fasiszta támaszt.

Jugoszláv sajtóhang a magyar belpolitikai változásról

Belgrad, december 28. A „Bor” e. jugoszláv lap ezeket írja:

A vörös hadsereg megfoztotta Németország utolsó szövetségeseit is. Ebben a háborúban a német junkereknek sikerült Olaszországot és Romániát, amelyek a múlt háborúban Németország ellen harcoltak, maga mellé állítani. Finnország és Spanyolország pedig nyíltan Németország mellé álltak. Franciaországban Pétain, Csehszlovákiában Hacha, Jugoszláviában Pavelics és Mihajlovics tettek óriási szolgálatokat Hitlernek, Magyarországot pedig Szálasiék szolgáltatták ki, az a Szálasi, aki egyike volt a bécsei tömegmészárlások megszervezőinek. Szálasi és alkotmányellenes kormányára most óriási csapást jelentett a Debrecenben megalakult ideiglenes nemzeti magyar kormány. Ez a tény azt mutatja, hogy Hitler rövidesen utolsó csatlósa is elfogja hagyni. A Berlin felé menekülő vörös hadsereg most ismét felszabadított egy országot, Magyarország példája is mutatja, csakúgy, mint a többi nemzeteké, hogy ahol a vörös hadsereg keresztülvonult, így Jugoszlávia, Románia és Finnor-

száiban, most pedig Magyarországon, ott az Atlanti Bulla értelmében megteremt a nemzetek szilárd egységéhez és a Hitler s csatlósai elleni küzdelemhez szükséges feltételeket. Az a tény, hogy ezekben az országokban történelmük során először rakják le az igazi demokrácia alapjait, bizonyítéka annak, hogy a nemzetek jólétét immár biztosítani fogják és a német imperializmust örök időkre megfékezik.

Autóigényjogosult magas áron, készpénzért vásárolna eddig igénybe nem vett autókat autóalkatrészeket, szerszámokat, külső és belső gumikat. Ajánlatokat Fazekas József Debrecen, Arany János-utca 1 b. alá kérik.

Angol lap Magyarország németek elleni harcáról

London, december 28. Caudinus, a Sunday Times politikai kommentátora írja: Londoni politikai körök örömmel üdvözlék az ideiglenes magyar nemzeti kormány megalakulását. A magyar nép most megtalálja az egyetlen utat, amely az ország felszabadításához vezet és ugyanakkor a magyar nép boldogulását és jobb jövőjét fogja biztosítani. Az ideiglenes nemzeti kormány, mely megbízatását a felszabadított területeken tartott választásokon kapta a magyar néptől, bizalommal tekinthet a jövő feladatai elé, amelyeknek megoldását vállalta. Ez a bizalom jogosult, mert az ideiglenes nemzeti kormány a hazafias magyar erők összefogásából, a munkásság, parasztság, értelmiség és honvédség képviselőiből alakult. Az ideiglenes nemzeti kormány felhívással fordult a magyar néphez és a még fel nem szabadított területek lakosságához, azzal, hogy ma minden magyar elsődleges érdeke, hogy a német fasisztákat és a bérenc nyilaskeresztéseket pusztítsák ki magyar földről. Ezt a folyamatot a magyar nép úgy segítheti elő, hogy segíti a ma-

gyar kormányt minden erőfeszítésében, a magyar nemzeti hadi erő felállításában, melynek teljesítményei a németek elleni harcban nagy mértékben befolyásolják a magyar jövő irányát.

Ezért külön nyomatékkal kell megemlékeznünk az ideiglenes nemzeti kormány felhívásáról, amit a még németek oldalán küzdő magyar honvédkötelékekhez intézett. Ennek a felhívásnak a szellemében minden magyar tisztnek és honvédnek kötelessége fegyverét azonnal a németek ellen fordítani, hogy közös erőfeszítéssel meggyorsítsuk a németek és nyilaskeresztés bérenciek kiverését magyar területéről. A magyar nép függetlenségéhez és szabad nemzeti életéhez a németek elleni harcban való részvétel vezet.

Minden magyar, akár felszabadított területen, akár a németek által megszállt területen él, hazafias kötelessége: minden erővel támogatni az ideiglenes nemzeti kormányt, elősegíteni az ország felszabadítását és a szabad és független demokratikus Magyarország felépítését.

A görögországi helyzet

London, december 28. Az athéni konferencián részvevő görög pártok egyhangúlag jóváhagyták a kormányzóság felállításának javaslatát, de a kezdeti időpontban nem tudtak megegyezésre jutni. Damaszkosz hercegeinek átmenetileg elnapolta az ülést, miután az EAM több követelésének ügyében nem sikerült megegyezésre jutni.

Churchill miniszterelnök tegnap este egy athéni sajtókonferencián kifejtette, valószínű, hogy rövidesen találkozni fog Roosevelt elnökkel és Sztalin marsallal és találkozón meg fogják vitatni a görög kérdést. Ha a problémákat nem lehet demokratikus alapon rendezni, akkor lehet, hogy valamilyen nemzetközi bizottság felállítása válik szükségessé és arra bízzák az ügyek vitelét. Az athéni konferenciát illetően Churchill annak a reménynek adott kifejezést, hogy a helyzet hamar diktatórián megoldódik. A brit csapatok Roosevelt elnök és Sztalin marsall beleegyezésével és tudtával, valamint az összes görög pártok és az EAM képviselőinek meghívására jelentek meg Görögországban. A britek nem vonulhatnak vissza mindaddig, amíg megfelelő biztosítékok nem állnak arra, hogy méltányos és tisztességes kormányzat fog működni, amely egyik párt felé sem fog megtorlás-

sal élni. Churchill bejelentette, hogy a vezető brit csapat van Athénben, hogy az egész körzetet megtisztítsák abban az esetben, ha a tárgyalások nem járnak sikerrel. A görög király helyzetéről Churchill annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a király csak abban az esetben térne vissza Görögországba, ha a görögök népszavazással emellett döntenek.

Külföldi hírek

Moszkva jelenti: A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége ratifikálta a Szovjetunió és a Francia Köztársaság között kötött szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződést, amelyet 1944 december 10-én írtak alá Moszkvában.

London jelenti: A büncselekményeket nyomozó szovjet bizottság a sztaniszlaui kárpáti körzetben kivomozta, hogy a németek 100 ezer polgári lakost mészároltak le. Az áldozatoknak gázzal, illetve lőfegyverrel ölték meg és csonttöröket is használtak.

Belgiumban a belga hadügyminiszter felszólítást intézett minden belgához, hogy csatlakozzék a fegyveres erőközhöz és közzölje, hogy a felszerelés problémáját csaknem teljesen megoldották.

Moszkvából jelentik: A francia kormány ideiglenes megbízottat küld Lublinba és a Lublini Nemzeti Bizottság egy követet küld Párisba. A követek már megérkeztek rendeltetési helyükre. A képviselőknek nem lesz diplomáciai rangjuk, így tehát kétségtelen, hogy Franciaország nem ismeri el kormányként a lublini bizottságot. De Gaulle azért küldött képviselőt Lublinba, mert a németek sok francia hadifoglyot Lengyelországba szállítottak. Az időközi olasz elnyomulás során a felszabadított területek valószínűleg a lublini hivatalnokok hatáskörébe kerülnek és ők lesznek azok, akik a francia hadifoglyok és deportáltak visszatelepítésének problémájával foglalkozni fognak.

Londonból jelentik: Németországból érkező jelentések beszámolnak arról, hogy Németország és Ausztria területén a háborús nélkülözések súlyos járványokat okoznak. Nürnberg, Plauen és a Fekete erdő vidékén a spanyolnáthajárvány dúl, míg az osztrák részeken egyre növekszik a tifuszmegebetegedések száma.

Angora- és fonaiat mindenemű fonaiat női és férfi kötöttáru, divatcikket, vaszon-áru magas áron vesz Szépvárosi út 13. Piac-utca 59. Év. Grósz József

Magas árat FIZETEK szövetekért, vászonért, kecskéért, új és ócska férfi- és női ruhákért. Hívásra házhoz megyek. Piac-u. 59. üzlethelyiség.

Papp Géza művészi tervezésű modeljei úja vásároinatk! Hozott anyagból vállalkoz. Szent Anna-utca 12. szám. III. emelet.

Az Ideiglenes Kormány felhívta a magyar nemzeti hadi erő felállításában, melynek teljesítményei a németek elleni harcban nagy mértékben befolyásolják a magyar jövő irányát. Ezért külön nyomatékkal kell megemlékeznünk az ideiglenes nemzeti kormány felhívásáról, amit a még németek oldalán küzdő magyar honvédkötelékekhez intézett. Ennek a felhívásnak a szellemében minden magyar tisztnek és honvédnek kötelessége fegyverét azonnal a németek ellen fordítani, hogy közös erőfeszítéssel meggyorsítsuk a németek és nyilaskeresztés bérenciek kiverését magyar területéről. A magyar nép függetlenségéhez és szabad nemzeti életéhez a németek elleni harcban való részvétel vezet. Minden magyar, akár felszabadított területen, akár a németek által megszállt területen él, hazafias kötelessége: minden erővel támogatni az ideiglenes nemzeti kormányt, elősegíteni az ország felszabadítását és a szabad és független demokratikus Magyarország felépítését.

Külföldi hírek Moszkva jelenti: A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége ratifikálta a Szovjetunió és a Francia Köztársaság között kötött szövetségi és kölcsönös segélynyújtási szerződést, amelyet 1944 december 10-én írtak alá Moszkvában.

London jelenti: A büncselekményeket nyomozó szovjet bizottság a sztaniszlaui kárpáti körzetben kivomozta, hogy a németek 100 ezer polgári lakost mészároltak le. Az áldozatoknak gázzal, illetve lőfegyverrel ölték meg és csonttöröket is használtak.

Belgiumban a belga hadügyminiszter felszólítást intézett minden belgához, hogy csatlakozzék a fegyveres erőközhöz és közzölje, hogy a felszerelés problémáját csaknem teljesen megoldották.

Moszkvából jelentik: A francia kormány ideiglenes megbízottat küld Lublinba és a Lublini Nemzeti Bizottság egy követet küld Párisba. A követek már megérkeztek rendeltetési helyükre. A képviselőknek nem lesz diplomáciai rangjuk, így tehát kétségtelen, hogy Franciaország nem ismeri el kormányként a lublini bizottságot. De Gaulle azért küldött képviselőt Lublinba, mert a németek sok francia hadifoglyot Lengyelországba szállítottak. Az időközi olasz elnyomulás során a felszabadított területek valószínűleg a lublini hivatalnokok hatáskörébe kerülnek és ők lesznek azok, akik a francia hadifoglyok és deportáltak visszatelepítésének problémájával foglalkozni fognak.

Londonból jelentik: Németországból érkező jelentések beszámolnak arról, hogy Németország és Ausztria területén a háborús nélkülözések súlyos járványokat okoznak. Nürnberg, Plauen és a Fekete erdő vidékén a spanyolnáthajárvány dúl, míg az osztrák részeken egyre növekszik a tifuszmegebetegedések száma.

Papp Géza művészi tervezésű modeljei úja vásároinatk! Hozott anyagból vállalkoz. Szent Anna-utca 12. szám. III. emelet.

Ne térjünk el a tárgytól!

Az Ideiglenes Nemzetgyűlésen jeteremre hívták a középosztályt. Felmutatva az ország vérző, mély sebeit, fejére olvasták a vádat: szolgáléküské, árulása vitte romlásba a magyar népet, becsületét ő játszotta el.

A kérdést helyesen, a történelmi valósághoz hűen vetette fel és válaszolta meg Révay József, a Magyar Kommunista Párt szóvivője. Éles határt vont a középosztály jobbjai, a haladó értelmiség és a középosztály szeméjé, a galád rendszer hívei között. Hogyan kerülhet egy kalap alá Székfi Gyulával Oláh György vagy Illyés Gyula és Rajniss Ferenc? A középosztály egésze felett éppoly helytelen pálcát törnünk, mint valamennyit felmenteni a felelősség alól azzal, hogy német nyomás alatt parancsot hajtottak végre.

A szélsőséges általánosítás, mint már a történelemben annyiszor, újabb tömeges igazságtalanságra vezetne, ártatlanok üldözése közben megfélemlenék az igazi gonosztevőkről, a fasiszta bünszervezetről.

Szemtanuk szörnyű beszámolóit és hiteles hírek félrevonták a front vérfüggönyét, megláttuk a nyilasok halálhozó kezével rendezett tomboló, pokoli színjátékot. A magyar fasiszták versenyre keltek a gyilkos német barbársággal, pusztítják a kiszolgáltatott, szerencsétlen lakosságot és az öntudatos honvédséget. Nemrég hoztuk a kegyetlen hírt, hogy Bakó László bíróna viszi a fasiszta öntudatra ébredt tagjait, tegnap a miniszterelnök úr felesége számolt be a nyilas handiták vérengzéséről. Gyermekek koponyáját verik szét a falon, tehetetlen polgárokat vetnek le az emeletről, a Duna a nagy tömegsír, ahová gyalázatos gyilkosságuk áldozatait rejlik.

Ezekről és cinkosaikról essék több szó, ne térjünk el a tárgytól! Egy egész osztály ellen emelt vád, vérszegény szitkozódás marad, hisz jól tudjuk, egész osztályt kivetni, „kirádirózni” a nemzet életéből nem lehet, most különösképpen nem. Aki ma általánosít, az megfut a konkrét feladatok elől, életképtelen, demagóg jelszavak mögé búvik, cselekedni nem hajlandó, a fokozatos, gondosan szervezett munkából nem vállalja a maga részét. Zengő, nagy szólamokkal csak sürübbé tesszük a levegőt, ködösítünk. Azonnal megoldandó feladatok sürgetnek, ezek gyökeres, kíméletlen megoldása jelentheti csak a változást, az új, harcoss, éllettal teljes demokráciát.

Legelőször is semmisítsük meg a fasiszta-metely terjesztőit, ne csak szervezeteiket zúzzuk szét, követeljük az egyéni felelősségrevonást is! Ne higgyék azt a történelem hullámain ügyesen evezgető nyilasaink és volksbundistáink, hogy a magyar demokrácia vízen ők is megférnek. A vér és könny tengerén úszott csónakjuk pozdorjává kell törjék, meg kell semmisülniök, ha megújodást, egészséges társadalmat akarunk.

Emlékezzünk, mit tettek ők a magyar baloldal harcosai ellen, gondoljunk bajlarsainkra, akik az Ideiglenes Nemzetgyűlést alkotó bármely párthoz tartoznak és ma

Budapesten vagy a még megszállott, nyugati magyar földön élnek. Mit tesznek velük a felfegyverzett nyilas testvérek, ha búvóhelyüket felfedezik?

Révay József Kossuth szavait idézte: „Aki téged követ dob, dobd vissza mennykövel!”

És mi a valóság? Ők mennykövekkel sujtoltak és sujtának, mi pedig most hangzatos szavak szétfolyó ködében lapulni hagyjuk gyilkosainkat, a nép árulóit. Sőt, ha a szélsőjobb oldali szervezeteknek egy-egy dicső tagját a rendőrség fülöncsípi, magasállású közéleti férfiaktól pártemberekig és kis, névtelen dolgozók futkosnak, hogy jaj, csak meg ne gorbüljön egy hajszála sem! Nem gondolnak arra, hogyha ugyanekzek véletlenül Pest belvárosában szorulódnak, ugyanúgy irtanak a becsületes magyar tiszteteket, az öntudatos munkásokat, a halálra kintzött zsidóságot, mint garázda testvéreik!

Ők akasztatnak, túsokat szednek, mennykövekkel sujtják a magyar népet, mi pedig a „demokrácia” könnyű homokjában játszadozzunk a hazaárulókkal, gyilkosokkal? Ez nem lenne demo-

krácia, ez siralmas megcsúfolása a dolgozók érdekeinek, tehetetlenségünkkel nevetségessé tennénk magunkat a világ szabad népei előtt.

A debreceni Nemzeti Bizottság december elején már foglalkozott a közhivatalnokok felülvizsgálásával. Ez nem elég! Tessék újból napirendre tűzni és keresztülvinni a közélet minden terén, a társadalom minden rétegében a tisztogatást! Amire Kolozsvár képes, miért ne lenne képes Debrecen is?

A leleplezett háborús bűnösök, nyilaskeresztes párttagok, volksbundisták, vagy szervezeten kívül álló hazaárulók felett mielőbb Néptörvényszék ítélkezze! Ne azon fáradozzunk, hogy a már elcsípött és a társadalomtól elkülönített gazfickókat igyekezzünk mentetni, hanem azon, hogy minél többet az igazságszolgáltatás elé állítsunk és legalább úgy büntessük meg őket, ahogy ők bennünket.

Ne élettelen szavakkal, sárral dobáljunk meg mindenkit, hanem mennykövekkel sujtassuk a bűnösöket!

Radó István.

Halál a német és hazai fasisztákra!

A társadalombiztosítási szervek teljes önkormányzatát akarja megteremteni a népjóléti miniszter

„Fontos feladat a közegészségügyi állapotok javítása és a lakásügy rendezése” — mondotta Molnár Erik miniszter

Új minisztériumot állított fel az Ideiglenes Nemzeti Kormány. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front programjának megfelelően a közegészségügy és a társadalombiztosítás újra előtérbe került. Társadalombiztosítás ugyan már meg volt Magyarországon szervezve, de az egész szervezet nem felelt meg a közcélokknak és az államhatalom leg súlyosabban beavalkozott a szervezetek autonómiájába. Tulajdonképpen töke akkumulációnak használták a társadalombiztosító intézményeit, ahonnan az állam gyors segélyeket meríthetett. A közegészségügyet pedig közismerten elhanyagolták. A fbc. halandóság tekintetében Magyarország igen „előkelő” helyet foglalt el. Az új demokratikus Magyarország, mely a népre támaszkodva a népert van, már a kezdet óráiban is nagy súlyt helyez a nép egészségügyi és szociális helyzetének megjavítására. Ezért már most az Ideiglenes Nemzeti Kormány saját kebelében népjóléti minisztériumot létesített. Munkatársunknak alkalma volt Molnár Erikkel, a kiváló szociológussal, népjóléti miniszterrel, az újonnan megalakult minisztérium feladatairól beszélgetni.

„Az újonnan felállított népjóléti minisztérium egyik legfontosabb feladata — mondta a

miniszter — a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front programjának megfelelően a társadalombiztosítás újjászervezése és kiterjesztése a mezőgazdasági munkásságra is. Visszaállítjuk a társadalombiztosító szervezetek teljes önkormányzatát, mindezt szoros együttműködésben a szak-szervezetekkel. Fontos feladatnak tartom még a közegészségügyi állapotok javítását és a lakásügy rendezését, a rendkívüli helyzet követelményeinek megfelelőleg. Egyébként közismertek azok a nehézségek, amelyeket minden népjóléti program megvalósítása elé a nép- és vagyonpusztító német megszállás állított. Hosszú időbe fog kerülni, amíg az ország kiheveri a német dúlás következményeit” — fejezte be szavait Molnár Erik miniszter.

Fehérneműt

hozott anyagból készít a Tiszántuli Fehérneműüzem

Vár-utca 2. szám, félemelet.

A Magyar Kommunista Párt

ma pénteken délután 4 órakor

taggyűlést tart

Csütörtökön minisztertanács volt

A tegnapi minisztertanács a sürgős aktuális problémákkal foglalkozott. Erdei Ferenc belügyminiszter a közbiztonság terén szükséges sürgős javaslatokat ismertette, Vásáry István pénzügyminiszter pedig a pénzügyi problémákat tárta a minisztertanács elé. A minisztertanács határozata értelmében mód lesz arra, hogy a tisztviselők és nyugdíjasok január elsején fizetésüket és nyugdíjukat megkapják. Végül foglalkozott a tegnapi minisztertanács a népjóléti minisztérium ügykörének meghatározásával is.

A belpolitika hírei

Vásáry István pénzügyminiszteri kinevezésével kapcsolatban megüresedett Debrecen polgármesterei széke. Debrecen népe nagy érdeklődéssel várja, hogy a pártok kinek a személyében fognak megegyezni. Értesülésünk szerint a pénteken összeülő pártértekezlet többek között ebben a fontos kérdésben is dönt.

Az Ideiglenes Nemzetgyűlés debreceni működésével kapcsolatban a Nemzeti Bizottság egyelőre nem folytathatta munkáját. Értesülésünk szerint azonban a Nemzeti Bizottság a karácsonyi ünnepek eitelével szombaton összeül, hogy az aktuális kérdésekben határozatokat hozzon. Valószínűnek látszik, hogy a Debrecenben megalakult Nemzeti Parasztpárt a Nemzeti Bizottság munkájában szintén részt fog venni.

Javul a postaforgalom!

Értesülésünk szerint a Hatvanutcai postahivatal nemcsak az eddig megadott vonalakra vesz fel levélpostai küldeményeket, hanem a felszabadított területek legnagyobb részére. A posta a meglévő személyes és tehervonatokat felhasználásával továbbítja a küldeményeket és a vasúti összekötéssel nem rendelkező helyekre a legközelebbi üzemből levő vasúti állomás postaszemélyzete továbbítja a leveleket. Természetesen az említett módon bonyolított postaforgalom sokkal lassabb a normálisnál, azonban így is örömmel üdvözljük a posta igyekezetét, amely a fennálló nehézségek leküzdésére irányul.

Ha elegáns ruhát akar

dolgoztasson a Tiszántuli Ruháüzem

-ben Vár-utca 2., félemelet.

Öntudatos, haladószellemű köztisztviselői kart

Sok szó esett mostanában a köztisztviselőkről, s nem sok jót hallottunk róluk. El kell ismernünk, nem ok nélkül. Egy modern állam nem lehet meg közigazgatás, tehát tisztviselők nélkül, ez világos. De világos az is, hogy nem járulhat olyan bürokráciává, mint a múltban. Ha pedig ezt elismerjük, fel kell vetnünk azt a kérdést, amiről eddig nem hallottunk, ami el kell hangozzék a tárgyilagos igazság érdekében, ami nélkül egyoldalú gyűlölködés, méltánytalan ellenségeskedésé fajul ez a probléma; amit tisztázni kell, hogy a köztisztviselő a demokratikus Magyarországnak hasznos polgára lehessen: **Miért rossz hát a köztisztviselő?**

Sok vadat lehetne felhozni; ezek túlnőnének e kereteken. Legsúlyosabb és alapvető az volt, hogy a magyar köztisztviselők nem állnak hivatasuk magaslátán, kiszolgálói voltak a fasiszta rendszernek, sőt — ami még súlyosabb — éppúgy kiszolgáltak volna bármilyen uralmon lévő rendszernek. Szó volt még ezenfelül a felekkel való bánásmódról is.

Gerinctelen volt ez a réteg, az bizonyos, és szolgálékü. Közel százéves, tervszerű nevelés eredménye ez. Alapot adott erre az is, hogy az első, mai értelemben vett köztisztviselők a Bach-korszak sváb és cseh betelepítettei voltak, hű csatlósai az osztrák bürokráciának, a Habsburg birodalmi eszmének, ami végre is elődje volt a hitleri német birodalmi gondolatnak. Ez a lakajhad volt az eszménykép, s a régi Magyarország kormányfőit rajta voltak, hogy ehhez hasonló szó gahadat neveljenek maguknak a magyar köztisztviselők, mert ezekkel megvalósíthaták minden akaratukat, akár jó volt az a közre, akár nem.

Legfőbb alapelv volt a tűzőn-vizen át való központosítás mellett a tisztviselők fentről való függésének, a felettesnek való teljes kiszolgáltatottságának minél tökéletesebb kifejlesztése. (Ez elsősorban a kistisztviselőkre vonatkozik, de nem szabad elfelejteni, hogy a vezetői egy része ezeknek a már megfelelően preparált masszából került ki.) Megtörték a megyei önkormányzatot, mely — eltekintve itt kétség-telen hibáitól — a legerősebb ellenállást jelentette a központosítással szemben. Meg kellett fosztani a tisztviselőket minden önállóságuktól, erősen kézbe tartani őket, hogy eszébe ne jusson valamelyiknek egy okos gondolat, vagy bírálni merje a kormány intézkedéseit.

Az eszközök közül itt van a minősítési rendszer megoldása. Nem az a kérdés, hogy elveszük-e a minősítési rendszert, vita folyhat arról is, hogy az egyedivaltali vagy a testületi rendszer-e a jobb, de ebben a vonatkozásban az egyedivaltali rendszer kétségtelenül a főnök önkénye alá vet minden tisztviselőt. Ha valahol, akkor itt indokolt a testületi rendszer alkalmazása. A tisztviselők legmesszebbmenőleg kedvét keresték a főnöküknek, ha nem akartak esetleg rossz minősítést

szerezni. Mert a rossz minősítésnek súlyos következményei voltak, nemcsak az előhaladás szempontjából, A Gömbös miniszterelnöksége alatt hozott 1934 évi I. tc., melynek tag értelmezhetősége és homályossága éppen nem válik a magyar jogászai szellem dicséretére, teljessé tette a kiszolgáltatottságot. Ebben találjuk a következő intézkedést: „szabályszerű elbánás alá lehet vonni azt, aki a hivatalával járó feladat kifogástalan elvégzéséhez szükséges szakképzettség, szorgalom vagy egyéb fontos kellékek hiánya miatt szolgálatát a megkívánt mértékben nem látja el”. A törvény kifejti, hogy az „egyéb fontos kellékek” alatt mindaz értendő, ami a minősítésben szerepel. Ez tehát a gyakorlatban lehetőséget ad a nemtetsző hivatalnok eltávolítására oly tág alapon, ahogy az „egyebet” értelmezni lehet.

Igy teljesen bizonytalan lett a köztisztviselők helyzete. Nem maradt lehetőség arra, hogy önálló felelősségvállalással enyhítsék az adminisztráció öserejét, sőt ellenkezőleg intézményessé lett a felelősség áthárítása, egészen a miniszterig, ha lehetett. A miniszter pedig a miniszteri felelősség intézménye ellenére a gyakorlatban teljesen felelőtlen volt.

Közfellegessé igyekeztek tenni azt a tételt, hogy a tisztviselő nem az állam, a nemzet, hanem a kormány tisztviselője, tehát nem lehet más csak kormánypartí. Egy kis színvagy irányváltozás nem számított; csak tömegük állandó alapul szolgálhasson a mindenkorinak.

Igy vált aktagyarossá a köztisztviselő, még az ambícióval bíró fiatal is, esetleg jobb meggyőződése ellenére, hogy az állandóan fenyegető felelősségrevonás ellen az aktahegyek mögé rejtőzhessenek. Hol van itt a tisztviselő és az állam, a munkaadó között fennálló „szolgálati szerződés”? A köztisztviselő lélektelen gép lett a kormányzat kezében, mert nem volt meg a pontosan meghatározott kötelességek és jogok egyensúlya, amiben biztonságban érezhette volna magát, ami mellett tudhatja, hogy mit tehet, mit nem, mi az a részére meghatározott önálló cselekvési kör, melyen belül legjobb belátása és az állam törvényei értelmében eljárhat, s nem fenyegeti állandóan az elbocsátás, a kényszernyugdíjazás, tehát a megélhetés elvesztésének veszélye.

Igy nem lett volna a bürokratikus aktagyartás, a minisztériumoknak felülvizsgálati ügyekkel való tulterhelése, ami megakasztotta az ügyek gyors elintézését. A közigazgatás az étellel való kapcsolatot jelenti az állam részére, ez a kapcsolat pedig megköveteli a gyors intézkedést.

A jövő köztisztviselői karát az önálló felelősségvállalás, a részére meghatá-

rozott körön belüli önálló cselekvés-szellemében kell nevelni, öntudatossá és gerincesse, s meg kell teremteni az ennek megfelelő körülményeket.

Mit adott ellenértékül az állam? Lehetővé tette arra, hogy dolgozhassék reggeltől estig s adott fizetést. Ha szabad fizetésnek nevezni a 2—300 pengős éhbérekét, amiből még egy agglagény sem tud megélni, a család meg előrelátható eladósodást, a nyomor kötéltáncát jelentette. Ettől a szerencsétlen szellemi-proletár rétegtől várta a közönség azt, hogy hivatása magaslátán álljon, hogy gerinces legyen, hogy kedvvel és lelkesedéssel álljon a közönség, a felek rendel-

kezésére, hogy lelken viselje a község érdekét?

Tudjuk jól, hogy nagy számmal vannak azok is, akik a legkedvezőbb viszonyok között sem lettek volna jó és lelkiismeretes tisztviselők, akik kevés munkára és nagy fizetésre vágyva élnek a maguk nagyvilágának képzelte életét, nem törődve a közönséggel. És így elsorvadt minden jószándék, a jobb hangja kiáltó szó maradt a pusztában.

Sok baj, sok hiba volt és van még, de mindezeknek az alapja volt az az intézményesen meghonosított szolgálat, csúszó-mászó germetelenség.

Az igazi demokrácia

A demokrácia a legszebb emberi eszmény. Két és fél ezredév alatt semmit sem veszített fényéből és vonzerejéből. Sőt! A demokratikus gondolat egyre jobban fejlődött, népszerűsége egyre nőtt. Ma már mindenki előtt világos, hogy a hatalom azokat az osztályokat illeti, amelyek a nép széles rétegeit ölelik fel.

A régi demokrácia a polgárságon épült, a modern demokrácia a munkásságra és pedig az ilyen, mezőgazdasági és szellemi munkásokra egyaránt.

Az athéni demokrácia a polgárok széles réteget ölelte fel. Az athéni polgárok gyönyörű demokratikus intézményeket építettek ki: népgyűlés, választott tanács, felelős archonok, aeropy. Rómában rosszabb volt a helyzet. A legfőbb hatóság: a szenátus nemesi jellegű volt mindvégig. Tagjai a születési és hivatali nemesség soraiból kerültek ki. A rabszolgák, persze, Rómában és Athénban is jogtalanok voltak. Spartacus nagy rabszolgázadása sem tudott segíteni ezeken a szerencsétlen, elnyomott osztályokon.

A középkort a feudális reakció jellemzi. A hatalom e földbirtokos-nemesi osztály kezébe összpontosul. Csak a városok alkotnak kivételt. Itt a gazdag patriciusoké a hatalom. Az einyomás eme korszakában is él a demokratikus gondolat. Egyes olasz és flandriai városokban tovább él a polgári demokrácia. Svájcban a parasztlak le- verik habsburgi földesurait. Ez az első kalák-demokrácia.

A jobbágyok sorsa minden országban reménytelen, sok helyütt a régi rabszolgákra emlékeztet. De a demokratikus fejlődést nem lehet feltartóztatni. Angliában felszabadul a parasztság. Nagy történelmi események rázzák meg a világot: az amerikai függetlenségi háború, a francia forradalom, 1848. A hatalom a polgárság kezébe kerül.

A modern polgári demokrácia alkotja meg a parlamenteket, az esküdt-székeket, a minisztériumokat, a szabadságjogokat. Erdemait minden tárgyilagossan gondolkodó embernek el kell ismernie, de hibái felett sem szabad szemethunyni. Igaza van Anatole Francennek: A szegény és gazdag embernek egyaránt joga van

a hid alatt aludni. A jog, szabadság nem sokat ér jótét nélkül.

Ezen a hibán akar segíteni százdunk uralkodó rendszere: a munkás-demokrácia. Itt minden munkás egyenjogú, nemcsak jogi és politikai, hanem társadalmi és gazdasági téren is. Ezt a célt szolgálja minden törvény és minden egyéb intézkedés. Mindenki-nek joga van a munkához és a tisztességes megélhetéshez. Viszont mindenkinek kötelessége dolgozni a társadalomért. A vagyonból eredő jövedelmeket meg kell szüntetni, öregség, betegség, baleset, munkanélküliség esetén a társadalom gondoskodik a munkásokról.

A jelen és a jövő a munkás-demokráciáé! Sztálin büszkén írhatta a leninizmusról szóló nagy munkájához:

„A mi forradalmunk nemcsak szabadságot adott a népnek, hanem meg tudta tartani a nép számára a jómódú élet anyagi feltételeit is.” Ez a munkásdemokrácia lényege: népiélet és népszabadság! **La'atos György.**

Papp Antal újságíró Debrecenben

Papp Antal, a neves baloldali újságíró, a „Magyar Nemzet” és az „Újság” volt munkatársa hosszas vizontagságok után megérkezett Debrecenbe. A Szálasiék és a Gestapo elől megszökött magyar újságíró, aki főleg színházi kérdésekkel foglalkozott, már be is nyújtott a kultuszminiszternek egy nagyfotóságu színházi memorandumot.

Angora-szvellereket
tenalakat magas áron
 veszek
Fábián Modellház
 Piac-utca 43.

Jó fizetéssel
felvesszünk
 motorszereleket, asztalosokat, nap-számósokat, takarításhoz asszonyokat. Jelentkeznek minden más munka alól mentesülnek és fényképes igazolványt kapnak. Jelentkezni: **FAZEKAS JÓZSEFNÉL** Debrecen. Arany János-utca 1 B.

Snapper
daráló-malom
 Szoboszlai-ut 21. szám alatt
üzemet újból megkezdte

Regi jó munkával
 hozott anyagból készítést, alakítást, torcítást vállal
Grünfeld
 szabóság, Kistemplom mellett.
 Akik üzletünkben árut jogtalanul elvitte, azonnal hozzák vissza. Beszó gáttató és nyom- ravezető magas jutalomban részesül.
 Mindenféle szövet- és bőrszerű cernát magas áron veszünk.

Figyelem!
Ki volna hajlandó teher- autóval 10-12 személyt
 Kolozsár, Marosvásárhely, esetleg Szar- regen g **elvinni**
 értekezni Farkas László, Péterfi 12

ALMÁT
 a legmagasabb napiáron minden tétel- ben **áveszer. Vass** Piac u. 6 szám

A magyar imperializmus ideológiája

(Levelek az értelmiséghez)

Nagy történelmi fordulóhoz érkezünk: a Nemzetgyűlés és a megalakult kormány újjáélti szuverenitásunk kifejezése. Ez azonban nemcsak jogi vívmány, december 21-én új történelmi korszak kezdődött: hatalomra jutott a magyar nép. Ha Mohács óta nem voltunk olyan mélypontra, mint ahová a hitlerista háború sodort, most szinte felmérhetetlen biztosítékok kiharcolására nyílt alkalom: 1849 óta nem volt a magyarságnak annyi esélye arra, hogy végre teljes nemzeti életet éljen, mint a most kezdődő szabadságharcában. Ugyanis az egész magyar nép csak a most induló demokráciában válik a történelem cselekvő részesevé, tehát nemzetté. Valóban olyan fontos fordulathoz érkezünk tehát, mely időszertűvé teszi, hogy egész úgynevezett „nemzeti” ideológiánkat átvizsgáljuk, fogalmilag tisztázzuk és eszerint értékeljük újra, ahogyan fogalmi realitásában azt megérdemli. Nem könnyű feladat ez, hiszen az értelmiség megszokta, hogy a gondolatokat csupán formális hatóerejükkel fogva elfogadja és befogadja, azok mélyebb átgondolását, különösen pedig a mögöttük rejlő értelmet és szándékot fel se tételezve.

Az imperializmusnak a fasizmus a legértelmesebb formája, minél nagyobb mértékben szembe a valódi népi érdekekkel, annál tanulmányosabbnak és leleményesebbnek mutatkozott ideológiájában. Werbőczy még kegyetlen és ábrándos törvényekkel kötötte földhöz a dolgozót, a fasizmus a föld mítoszának körmonont varázslatával kábította el a földet. Faj-mítosz, vér-mítosz, ér-mítosz, történelmi-mítosz, sőt ársadalom-mítosz: a kenderésznek, kábilásnak, szemfényvesztésnek olyan bőséges repertoárja áll a fasizmus rendelkezésére, hogy nyugodtan mondhatjuk, egyetlen korban sem volt ilyen nehéz dolga az értelmiségnek, tehát a valóban értelmiségnek, ha a meztelen igazságot akarta látni, mint fasizta évtizedünkben. Ahhoz, hogy a vitatörténelem leggaládabb gonoszaitól meg lehessen nyerni egy értelmes népet, az egész szótlár, az egész fogalomrendszert ki kellett vetkőztetni eredeti értelméből. Így lett a népelnyomásból a „népi közönség kohéziója”, a szolgálatteljesítésből „fegyelem”, a rablásból „életértékítöltés” stb. S ha a terrorizált értelem itt-ott mégis okvetlenül próbált, kész volt a felelet: „Ezt csak megérezni lehet, nem értelemmel, de teljes lélekkel kell felfogni...” stb.

Kell-e még különösebben bizonygatni, hogy a fasizmus ú. n. ideológiája semmi egyéb, mint az értelem céltudatos elsorvasztása. A félrevezetésnek, mellébeszélésnek, a misztifikációnak olyan vastag lerakódásától kell meg tisztítani a józan értelmet, hogy ez szinte reménytelen feladat lenne, ha állandó segítségünkre nem volna a történelem szemléltető oktatása.

A fasizmust nem szabad összekeverni alkotmányjogi beren-

dezkedésekkel, amilyenek a parlamentarizmus teljes eltörlése, az önkormányzat megszüntetése, a dolgozók szervezetének teljes felszámolása. Ha ez így volna, akkor Magyarországon fasizmusról csak 1944 március 19-e óta, sőt voltaképpen csak október 15. óta beszélhetnénk. A fasizmus lényege az, hogy a gazdasági válságokkal együtt növekvő beiskozocialis feszültség levezetésére a dolgozók problémáinak belső demokratikus megoldása helyett a feszültséget kifeje igyekszik levezetni, tehát imperialista politikát folytat, vagyis végeredményében háborúra készül. A régi liberális imperializmustól azonban abban különbözik, hogy e válság terheit állami beavatkozással reáhárítja a dolgozókra, ezt a manóvert pedig úgy tünteti fel, mintha ez a dolgozók érdekében történne. Eppen ezért van szüksége hatalmas ideológiai apparátusra, mely annál hatásosabb, minél nagyobb mértékben és minél „szociáli-

sabbnak” látszik. A „legszociálisabb” programmal jött Gömbös Gyula kormányzása alatt. Pl. az ipari termelés indexe 66 százalékkal növekedett, viszont a kifizetett munkabérek összege csaknem 50 százalékkal csökkent. Az intézményesített és nagyvonalú mellébeszélés az imperializmus érdekében, ez lényegében a fasizmus és ez nálunk már Gömbös Gyula óta meghonosodott kormányzati elv, mely gombamódrára szülte ideológusait és mint a pestis fertőzte meg, vagy ragadta magával még a jobbra és nagyobbra hivatott szellemeket is.

Ha a magyar értelmiség ki akar tisztulni ebből a fertőből, sorra kell vennie az elmúlt évtized ideológiájának még oly nagyvonalú és szinte tabu-számba menő megnyilvánulásait és a legkérdelhetlenebb fogalmi vizsgálat tisztító tüzeben vizsgálni meg valódi értéküket. Ennek a feladatnak megoldása nélkül hiába minden változás, hiába alakultak újjá életkereteink, mert nélküle lehetetlen a jelenségek tudatosítása, lehetetlen a nevelés, lehetetlen a nagy változások korában oly nélkülözhetetlen értelmiség működése. S. h.

Beszélgetés Vizsolyi Zoltán rendőrtanáccsossal

A viharfelhős és zivataros idők, melyek a debreceni ember feje felett a szeptember eleji bombázások óta keresztülzúgultak, nyomot hagytak mindenki lelkében. A sok súlyos és nehéz nap után mindenkinek a legfőbb vágya a rend.

A rendőrségnek hatalmas feladatot kell nehéz körülmények között megoldani. Elsősorban biztosítani kell a személy- és vagyónbiztonságot. Mindannyiunk elsősorú érdeke, hogy a zavarosban halászók garázdálkodásainak véget vessünk. Az üres lakások kifosztói el fogják venni méltó büntetésüket! Az elrablott tárgyakat összeszedni és jogos tulajdonosainak visszajuttatni szintén a rendőrség feladata. A további büntényeknek is elejét kell venni.

Máris jobb eredményt ért el a bűnügyi osztály, mint az előző rendszer

Első kérdésünkre, melyben a közbiztonság problémáját tettük szóvá, a következő választ kaptuk:

„Nehéz a feladat, de a kezdet nehézségein már keresztül küzdöttük magunkat. A rendőrségen végrehajtottuk a szükséges tisztító munkát és ma már eredményeket tudunk felmutatni. Szemben a régi világgal, amikor számtalanszor előfordult, hogy a feljelentésben megnevezett tettest

Nem kevésbé fontos a politikai téren való rendcsinálás. Megtisztítani a várost a régi rendszer földalatti működését kifejtő, ittmardadt nyilas haramiáitól.

A múlt idők rendőrsége felbomlott! Az eddiginél jóval több feladatot kell az új rendőrségnek megoldani. A külföld demokratikus országaiban láthattuk, hogy a rendőrség és sajtó összefogásával a rendcsinálás terén szép eredményeket lehet elérni.

Elhatároztuk tehát, hogy az új rendőrség munkáját állandó figyelemmel kísérve, olvasóinkat tájékoztatni fogjuk. Felkerestük tehát Vizsolyi Zoltán rendőrtanácsost (aki a politikai és bűnügyi osztály vezetője) és vele a rendőrség jelenlegi fontos teendőiről beszélgettünk.

Január elsejétől új rendszert vezetnek be a közmunkaszolgálatban

A közönséget nagyon érdeklő kérdésre: a közmunkára tereljük most a szót.

„Nagy feladatot jelent ennek a kérdésnek lehetőleg igazságos megoldása” — hangzik a válasz. — „Eddig a kenyérjegyek alapján hívtuk be közmunkára a lakos-ságot, azonban soknak nem lévén kenyérjegye rengetegen kibújtak

még csak ki sem hallgatták, ma a rablásról szóló feljelentések 90 százalékában a tettest ki is nyomozzuk. Ha valakit bárminemű kár ér, azonnal nyújtsa be írásbeli feljelentését, lehetőleg a tanúk megnevezésével. Egyébként a közbiztonság eléréséhez szükséges a politikai bűnösök kinyomozása és ártalmatlanná tétele, amelyet szintén fontos feladatunknak tekintünk!”

egyénből 104 nem volt a gyár területén található, tehát a valóság-nak meg nem felelő igazolványt és felmentést kapott. Ilyen esetben természetesen a visszaélést szigorúan megtoroltuk, de gondoskodni kellett új rendszer kidolgozásáról, mert a kenyérjegy alapján igénybevehető kisszamu emberanyag és a sok felmentő igazolvány folytán a munkát teljesítőknél helente több alkalommal is közmunkát kellett végeztetniük.”

„Új szabályozást jelent a polgármester által javasolt és a nemzeti bizottság által elfogadott elgondolás: A bejelentőlapok alapján mindenkit igénybe veszünk munkára, kivéve a munkaképtelenségüket orvosi bizonyítvánnyal igazolókat! Meg lehet azonban a munkát napi 15.— pengő lefizetésével váltani. Ezt a megoldást csak azért nem tartjuk ideálisnak, mert a jómódúakat előnyösebb helyzetbe hozza, bár ugyanakkor munkanélkülieknek (igen szerény) kereseti alkalmat is nyújt. A remélhetőleg igazságosabb elosztást biztosító új rendszert január 1-től valósítjuk meg. Még megjegyezzük, hogy a rendőrségi bejelentés alól magukat kivonók igen rosszul fognak járni, mert az utcákon razzikiákat fogunk tartani és a „közmunkaelenőrző-lappal” nem rendelkezőket a detektívek elő fogják állítani!”

Több mint 50 százalékkal csökkent a rendőriegénység létszáma

Az október-végi napokban nagyon sokan szereztek maguknak rendőrségi igazolványt és karszalagot, akik már nincsenek a rendőrség kötelékében. Ennek dacára még mindig hordják jelvényüket. Megkérdezzük, ebben a kérdésben milyen intézkedés történt?

„Amikor a rendőrség vezetését átvettük — válaszol Vizsolyi tanácsos —, rengeteg olyan „rendőrt” találtunk, akik csak a közmunka elvégzése elől akarván kibújni, kerestek menedéket a rendőrségen. Az oda nem való elemeket eltávolítván, a 800-as rendőriegénységi létszámot 360-ra csökkentettük, a megmaradtak azonban dolgozni akaró és tudó emberek. Ezek új, — pajzs-alakú — jelvényvel vannak ellátva, melyen a „Rendőrség” szó piros betűkkel szerepel. A multban kiadott fekete betűs karszalagok érvénytelenek.”

Amikor a rendőrség épületét elhagytuk, örömmel állapítottuk meg, hogy a rendőrség nem aktagyár többé, hanem az élet követelményeit figyelembe vevő friss, gyakorlati szerv, ahol nem bürokraták, hanem gyors elhatározású, mozgékony emberek a vezetők. Ez a rendőrség, ahol nem „hivatalnokok”, hanem szívvel-cselekvő emberek működnek, a közönség részéről minden támogatást megérdemel!

R. Pál.

Előjegyzési és zsebnaptárak az 1945. évre karhatalom a „Méliusz” könyvkereskedésben

A debreceni magyarság küzdelme a Volkbund-hazaárulókkal

Néhány mozzanat a Volkstund debreceni működéséről

1942 tavaszát irtuk. Az erőszakkal, fondorlattal végiggázolt Európában a náci hatalmi tehető nagy erővel kezdte meg gyarmatosító tevékenységét. Ez év elején bontogatja keselyű szárnyait hazánkban a Volkstund gengsterszervezet is. Elcsele csak a sváblakta területeken, így különösen a Dunántúlon merészkedik kinyújtani csápjait, de később mindjobban neki bátorodva megindul a színmagyar vidékek behálózására. 1942 tavaszán merészkedik el ez a hazaáruló banda az Alföld szíve, a magyar függetlenségi mozgalom ősi fellegvárába, Debrecenbe is. Csendben és titokban szervezkedtek városunkban, tartva a színmagyar lakosság felzúdulásától. A szervezkedés azonban mégis kitűzött és e sorok írója, mint az akkori „Tiszántúl” című debreceni napilap volt munkatársa, vállalkozott arra, hogy megszerzi és a magyar közönség tudomására hozza a helybeli Volkstund vezetőinek névsorát. A vállalkozás sikerült is és az egyik közhivatalból megszereztük ezeknek a díszes alakoknak neveit:

Springer József könyvkereskedő, Radnai (Roósz) Márton fűszerkereskedő, Földes (Fleischbacher) Elek ny. evangélikus igazgató, Aszmann Ferenc divatárkereskedő, a „Magyar Futár” képes szennylap fotóriportere, Bauer János hentesmester, Reisinger József ny. főmozdonyvezető és Erdődi László órásszegéd.

Ez a díszes névsor meg is jelent a már említett lap egyik koratavaszi számában. E lapközlemény szinte nem várt viharokat támasztott városunkban. De alig telt el néhány nap, újabb figyelmetelést hangzott el Debrecen magyar népe felé.

Húsvét vasárnapjának reggelén a három főkolompós: Aszmann Ferenc, Springer József és Bauer János üzletének kirakatára ragasztott táblákat olvashatott Debrecen ünneplő népe, ezzel a felirattal: „Vigyázz, vigyázz! Német üzlet, a tulajdonos a Volkstund tagja.” Lett erre nagy mozgolódás, sírás-rívás a hazaáruló hitanokok között Bauer János hentes felesége kétségbeesetten panaszkodta a szerkesztőségben, hogy az eset óta elnagyják régi vevői és tönkremegy. Aszmann Ferenc rövid idő alatt kénytelen volt divatárkereskedését nagykereskedéssé változtatni, mert az elene való bojkott is napról-napra nőtt. De ezek az elvetemült gonosztevők bosszúra készültek. Így Aszmann néptárs mosdatlan-hangú, a lap szerkesztőjéhez intézett levelében bosszút és megtorlást helyeztél kilátásba, arra az alkalomra, ha majd teljesen elérkezik az ő idejük. A Volkstund helyi hivatalos szervezete is kemény-

hangú levelet intézett a szerkesztőséghez, amelyben egyenesen utasította azt, hogy más alkalmakkor csak olyan Volkstund-közleményt közölhet le, amit a Volkstund hivatalosan közöl és megenged.

Nos, a megtorlás ideje el is érkezett. Csak nem az ő megtorlásuké.

A március 19-e óta egy időre ismét feléledt és mind szemtelenebbé és agresszívebbé vált haza-

árulókon végül beteljesedett a végzet. Nézzük csak végig ezt a díszes névsort. Mind rendes társadalmi pozícióban, rendezett anyagi körülmények között élő emberek, akik a magyarság testén élőködve, annak jóvoltából tisztességes pozíciót szereztek, azzal akarták meghálálni ennek a népnek nobilis vendégszeretét, hogy hitvány áruló módjára azzal minden közösséget megtagadva, alkalmas pillanatban háttába dőljenek a kést és a náci gyarmatosító hatalmi örületnek hitvány hazaárulói legyenek. Végre lehullt a lepel személyükről és szándékukról és a díszes Volkstund minden tagja elfogja nyerni méltó büntetését, amit minden hazaáruló megérdemel.

b. k.

Régi rendszer az Élelmiszerhivatalban

Nem éppen szívetlekesítő látvány fogad minket a Városháza udvarán. A kenyérgyógyászok várakozók hosszú sora kigyózik az udvaron, az Élelmiszerhivatal helyisége előtt. Munkások, munkásasszonyok toporognak a hidegben rossz cipőkben, vékony kabátjukban, vagy éppen séggel kabát nélkül.

Amint nézzük a sort, különös meglepetésben van résünk: nem mindenkinek kell sorbaállnia. Vannak, akiket soronkívül engednek be, akiknek ügyét a tisztviselők soronkívül intézik el. Erdekessé: ezek a szerencsés kiválasztottak általában mind a jobbanöltözöttiek sorából kerülnek ki.

Őszintén megvalljuk: azt hittük, hogy ezek a jelenségek már megszűntek. Biztunk abban, hogy mindez a multbavész a reakciós rendszer egyéb megnyilvánulásaival együtt.

Értsék meg végre a közhivatalnokok, hogy az ország a népé, értsék meg, hogy a dolgozó emberek tömegén épül majd újra az ország, értsék meg hogy ebben a szellemben kell intézniük hivatali ügyeiket. Akik pedig képtelenek ezt megérteni, azok adják át a helyeiket, pihenjenek el, mielőtt valakinek eszébe jutna a multjukat firtatni...

Ami pedig általában a szabadban való sorbanállást illeti, erre vonatkozóan ériatkezésbe léptünk a Nemzeti Parasztpárt debreceni vezetőivel, akik az Élelmiszerhivatal céljaira hajlandók rendelkezésre bocsátani Arany János-utca 4. sz. alatti székházukban egy — célnak teljesen megfelelő — tizenkétszobás lakást. Ezzel elejét lehetne venni annak, hogy a kenyérgyógyászok — néha néhány napig is — szabad ég alatt kelljen várakozni.

H. F.

A legnehezebb napokban is dolgozott az OTI

Mindenki fizesse be OTI-tartozását

Bombázóporban és agyútűzben, majd az oroszok bejövetele után két nappal, tarasagot nem ismerő buzgalommal folytatta munkáját az OTI, Kossuth-utcai helyiségében. Mikor Debrecenben mindenütt megállt az élet, az OTI akkor is segített.

Dr. Hollósy Andor m. kir. tisztifőorvos, egészségügyi tanácsos az első orvosgyűlésen beszámolt arról, hogy az OTI — élén dr. Bognár Béla igazgatóval — nemcsak a helyiségeket és az illmaradt tisztviselői gárdát, hanem gyógyszereket is bocsátott az orvosok rendelkezésére.

Az OTI igazgatója: dr. Bognár Béla a következőket mondotta, vele folytatott beszélgetésünk alkalmával:

— A legválságosabb időkben azt sem neztük, hogy OTI-tag-e valaki, vagy sem, egyaránt látunk el valamennyi beteget. Szerencsére az épület nagyobb károkat nem szenvedett. Legelőször természetesen a rendelők ablakait potoltattuk, aztán a hivatali helyiségeket is.

— Ma boldogan állapíthatjuk meg, hogy az OTI továbbra is munkaképes. Igaz, hogy gyógyszerünk kevés van, takarékoskodnunk kell velük, de szükséges esetekben eddig még nem volt

nagyobb fennakadás. Természetesen vannak olyan gyógyszerek — például az inzulin —, amelyek még pótszerekkel sem tudunk helyettesíteni. Reméljük azonban, hogy a szállítási nehézségek leküzdése után a gyógyszerprobléma is megoldódik némileg.

— Az OTI-ban jelenleg 9 körzeti és 9 szakorvos teljesít szolgálatot. Legújabbban az éjjeli inspekiót is bevezettük, hogy a betegek ellátásában semmi késedelem ne foroghasson fenn.

— A forgalom megindulása óta nemcsak debreceniek, de falusiak is nagyszámban látogatják az OTI-t.

— Egyedüli baj az, hogy a munkaadók nem fizetik be az OTI-tartozásokat. Az adóhivattallal együtt megindítottuk a hátralékok behajtását. Ezt azonban kíméletesen, a körülmények figyelembevételével fogjuk elvégezni. Rövidesen plakátok is jelennek meg, melyben a járulékok mielőbbi kiizetését sürgetjük.

— Hangoztatnom kell, hogy hivatalunk teljes betöltéséhez elengedhetetlenül szükséges a munkaadók támogató megértése, hogy kellő anyagiakkal rendelkezve, egész erőnkkel küzdhesünk népünk egészségének biztosításáért.

A Téglavető,

ez a Debrecen nyugati határának mocsaras talajából kinőtt hatalmas nyomortelep legendás fogalom lett az utóbbi hetekben. A jobb-módu polgárok, a középcsztály tagjai, de még az egyszerű kispolgárok is jajgatva panaszozóik, hogy a téglavetőbeliek, ez a nyomorult, félci-gány népség fosztotta ki lakásaikat, míg ők bomba elől a „bunkerba” bujtak, ostrom idején tanyákra húzódtak. Ezek hagyták üresen — így beszélük — a drága ruhás- és fehérnemű-szekrényeket, ezek nyomán maradt árva a dus éléskamra, ezek után tátong a pusztá pince.

A nyomorgó téglavetőbeli család, amelynek eddig jó, ha két rongyos párnája volt, most — úgy mondják — damasztchákön hál és selyempap-lannal takargatja tucatszám hemzse, ő, piszkos porontyait. Az omladozó vályogputri tűzhelye nem tudja, mi történt vele, mert — így hirlük — nap-nap után süti az édes tésztaikat, holott idáig még hájába sült krupli is ritkán került ki belőle. Már-már expedícióra készülnek a városiak, hogy a Téglavetőben felkutassák, esetleg haza is vigyék onnan a nyomoru népség által elhordott holmit.

Igazuk van. A lopás, a fosztogatás csunya bűn, s talán kétszeresen csunya, ha szorult helyzetben levők károsulnak vele. Csak egyet kérünk itt a felháborodott polgárságtól. Vajjon gondolkodtak-e már néha rajta: ki teletős azért, hogy egy gazdag városban annyi nyomorult szegény ember van, hogy egy egész viskó-város telik ki belőlük? Ki felelős érte, hogy családok százai éltek évtizedeken át sokkal inségebb sorban, mint amilyenre a mostani kifosztottak jutottak? Ki felelős érte, hogy az anyagi nyomorúságból erkölcsi nyomorúság burjánzott fel, hogy az örök kifosztottak fosztogatókká váltak? E torok írója nem volt expedíció az utóbbi hetekben a Téglavetőben s nem tudja, igaz-e az ottani nép elen felhangzó tengernyi panasza. De abban az időben is, mikor még csak egy-két szociális érzésű hirlapíró érdekelte ez a nyomortelep, meg később is, amikor Vásáry polgármester legalább utcákká rendeztette a vályogkunyhók tömkelegét, nem egyszer jártam a szegényszagu ház sorok között. Ismerem a Téglavetőt és nem tudok csodálkozni rajta, ha oduinak lakói, amint recsegné-ropogni kezdtek a társadalmi érszékéi, amikor előbb a náci-uralom a zsidók vagyonát, majd a bombázások és a német katonaság által oktalanul hosszúra nyújtott ostrom következményei mindenkiét szabad prédává tették, akkor a téglavetőbeliek éltek az alkalommal, amilyen csak egyszer adódik egy életben.

Nem csodálkozom rajta, hiszen ez a társadalmi hibák természetes következménye, mégis azt vallom, a bűnösöket meg kell büntetni, az ellopott holmit, ha lehetséges, vissza kell juttatni jogos tulajdonosához. A bűnösöket meg kell büntetni, de nemcsak a tolvajokat, akiket egy ferde társadalmi rendszer nevelt és az alkalom tett tolvajokká, hanem azokat is, akik ferde nyomorították a társadalmi rendet és odajuttatták az országot, hogy alkalom nyíljen a szabad rablásra. A büntetés mértékére pedig legyen egy mult századi magyar bölcs, Fáy András bölcs mondása az irányadó: **Az a nagyobb bűnös, aki mást a törvényekről megfélekedezni kényszerít.**

(—

**Fáért, szénért
bor adok**

Cím a kiadóban

Levél a szerkesztőhöz

Nehézem találok, jobban mondva, megérni rá, hogy a még ki nem taposott útra, a még tiszta találatok és megérni a bokánkat annyira megülte az emberek lelkét, annyira gúszbakötötte a szabad gondolkodást a náci terror, hogy nem hiszünk magunknak sem, hogy nem alom, hanem a legteljesebb valóságban élünk; szabadon kifejezhető mindenki a hozzájáruló elgondolásait, amiért ma már nem börtön, hanem elismerés jár.

Ha figyelemmel kísérjük, hogy a legfontosabb kérdések megoldása felé is milyen látortalan tapogatózó lépések történnek, akkor nem csodálkozhatunk, hogy előrelépés nincs, csak egyhelyben topogás. Mi ennek az oka?

Nem akarják az emberek megérteni, hogy a mai idők nem alkalmazhatók a régi törvények. Jókat „A régi jó táblák” regényéből, amit 100 évvel ezelőtt írt, kell idéznem, hogy igenis az élet felelőse az írott törvényt. Az még a jobbakok bérabszorgaként való átalakulása előtt volt, amikor még érvényben volt a hallos jog is, hogy bizonyos Krémi bérabszorgak, amikor elemi csapások folytán a hallos pusztította a vidék nincstelenjeit, megtagadta a nála felhalmozott élelemnek a kiszolgáltatását és az egyik táblabíró kezét ragadott és minden törvényre való felhatalmazás ellenére feltörte a magtárakat. Azért bocsátottam ezeket előre, hogy hátrahagyott maradványokból az illetékesek és merjenek cselekedni. Meg kell szünni annak a lehetetlen helyzetnek, hogy a romokban heverő épületek újjáépítésére, sőt még a helyrehozatalára sem lépnek semmi kezdeményező lépés. Valami csodára várnak? Az tisztán áll mindenki előtt, hogy a telektulajdonosok a régi erőkiből nem képesek felépíteni a házaikat, már pedig szükséges minden épületet lakhatóvá tenni. A közösségnek kell megoldani ezt a kérdést és egész területen, hogy a közösség munkája nem szolgálhat mást, csak közérdeket. A volt tulajdonosok biztosíthatnak maguknak irók bérletet, de nem tulajdonjogot.

Ennek a közmunkának a megindításához pénz kell. Halhatatlanul már hangok, hogy szükségpénzt kell kibocsátani, vagy lekötött kölcsön útján kell biztosítani a megfelelő tőkét. A polgármester úr intézkedésére, amellyel elrendelte, hogy az elzárt házak lakbéréit az adóhivatalba kell befizetni, helyes, de nem kielégítő, tehát úgy erélyesen szólva, arra kérjük, hogy egyet előre lépik és akkor otthon leszünk. Az összes debreceni házak lakbéréit az adóhivatalba kell befizetni.

Es haladéktalanul meg kell indulni a munkának, már így is sok drága idő el lett pazarolva. Természetes, hogy itt aztán nem szabad ismerni sem faji, sem felekezeti sem foglalkozási különbséget, csak embert lássunk mindenkihez és aki itt akar élni, köteles egyformán kivenni a részét a közmunkából és csak ez lehet jogom az egyenlő jogok biztosítására. Nem az egyenlő határozza meg, hogy az ő szakértésége milyen munkák elvégzésére képes, hanem azt kell végeznie, ami a közszemponyjából előbbrevaló, amennyiben szakmájánál felesleg munkaerő van, esetleg az a szalma egyáltalán nem is ükődik.

Rá kell mutatnunk arra is, hogy magának, irányítás hiánya miatt, a közre álló vezetéses dolgokat művelnek, minden szemetet, rondaságot, ahol éppen nekik jól esik, utcákon, tereken helyeznek el, amit később onnan feltétlen el kell takarítani. Nincs a városnak műszaki ügyosztálya? Mindezen oktatásnak kell történni, az emeljük egy dologból többet.

Mi, egyszerű emberek, várjuk, hogy a kezdeményezésre, irányításra hivatott szakemberek azonnal részletes tervekkel dolgozzanak ki, aminek az alapján az építő munka meginduljon, mert a romokból sok minden anyagot, nemcsak téglát, hanem faanyagot, ablakokat, ajtókat fel lehet használni a helyreállítási munkáknál és mielőtt egy épület rendelkezésre áll, az már lehetőséget nyújt újabb alapot teremni a területen folytatására. Szerintem a Nemzeti Bizottságnak ebben a kérdésben állást kell foglalnia.

Tipografus.

Fizessen elő a
NÉPLAP-ra

Nyitás előtt a Csokonai-színház

A debreceni Csokonai-színház rövidesen megkezdte előadásait. A jövőre vonatkozó tervekről, elgondolásokról beszélgettünk Bihary István és Lindenberger Gyula igazgatókkal, akik a következőket mondták:

— Egy a közeli, mint a távolabbi jövőre nagy terveink vannak. Azt a szellemet akarjuk bevinni előadásra kerülő darabjainkba, amelyet a mai kor megkíván. Célunk: a gyökeresen magyar és népi színeszetbe a tiszta művészetet bevinni.

— A legnagyobb nehézségekkel kell megküzdenünk, hogy elhatározásunkat valóra válthassuk. Főproblémánk az olyan színészi gárda összetörzése, amely személyi összetételében garanciát nyújt magasabb céljaink elérésében. Sikertől színházunknak megnyernie Süli Manyit, Arany Kátót, Rajz Jancsit, Szabó Samut, Csengery Aladárt, Dési Jenőt, Hortobágyi Árhurt. Havadi Nagy Ilonkát rövidesen elmegyünk Nagyváradra és amint Budapest felszabadul, meghívjuk Moóry Lucyit, Czillér Ilust, Ladányi Ferencet, Kassáról pedig Kollár Liviát. A miskolci színház primadonnája: Mátray Márta és bonvivánja: Nagy Béla már most hozzánk jönnek.

— A díszletek teljesen rendben vannak; a színházi ruhatár kissé gyenge, de rövidesen Egerbe megyünk s a színházból több láda ruhafélélt hozunk. Nagy nehézségek árán sikerült csak autót kapnunk, de hála a miniszterelnök

úr és Nemes őrnagy úr megértő támogatásának, ezt is elintéztük.

Tizenöt tagból álló zenekarunk van. A műszaki személyzet teljes, a színház anyagi feltételei százszázalékosig biztosítva vannak. A színházban rendes fűtés, biztos ruhatár, jó buffé lesz, úgyhogy egészen a békebeli állapotokat szeretnénk elérni. Minden színházi előadás alkalmával a magyar rendőrökön kívül orosz csendőrök és tolmácsot is bocsát rendelkezésünkre a városparancsnokság.

— Milyen darabokat adnak elő a közeljövőben?

— Reméljük, hogy már Szilveszterre igen nívós kabaréval lephetjük meg Debrecen város közönségét. Darabjaink között szerepel az Elcsérelt ember, Katiuska, Szonja, Mária főhadnagy, Süt a nap stb. Operákat egyelőre nincs módunkban előadni.

— Nagy gondot fordítunk a segédszínészek, statiszták és görllök kiválasztására és erősen megrostáljuk őket. Nem akarjuk, hogy, mint a múltban sokszor előfordult, a nagy művészek munkáját apróságokkal elrontsák.

— Amint a várossal sikerül megegyezni, fel akarjuk támasztani az olyan jól bevált kamaraszínházat is, ahol a legszínvonalasabb prózai darabokat adnánk elő.

— Reméljük, hogy Debrecen közönsége megértő támogatással fog irántunk viselkedni.

A MÁV órabéres iparosainak kérelme az üzletigazgatóságához

(Nyílt levél)

A „Néplap” decemberi 22-i számában megjelent MÁV cikkhez az alábbi megjegyzésünk van. Ami az órabért illeti, mi MÁV órabéres-iparosok nagyon elvagyunk hanyagolva a kinti órabérrel szemben. Ugyanis, míg a vagonjárási iparosok órabére nagyobb, és a százalékkal együtt elérik kb. a kinti órabért, a mi órabérünk csak a felét éri el annak.

Lengetelen, hogy egy gyakorlott, egy tapasztalt szakiparos 1 pengő 20-tól 1 pengő 80-ig kapjon órabért. Gyermekünk, akik most kerültek a MÁV-hoz, azok 2 pengő 30 fillért kapnak. Mert nőlenek és családalanok? És sürgős segítségre van szükség, amíg nem késő. Mult vezetésünk elvitte tőlünk a pénzt, október havi keresetünket nem fizette ki. Előlegét sem kaptunk. Tüzelőanyagra a pénzt előre fizettük be, s ezt a pénzt is elvitték.

Nem az újonnan felvett fiatal munkások előnyösebb helyzetére irigykedünk, sőt örülünk annak, hanem az őregebb iparosok elhanyagolása bánt bennünket. Nyakunkon van a tél és jó lakás, ruha, élelem tüzelőanyag hiányában vagyunk. Pénzünk nincs, de a drágaság napról napra emelkedik.

Kérjük, hogy az órabéres-iparosok órabérét a kintibez mérten emeljék fel. A mai helyzetünk tarthatatlan számunkra. Ha nem kapunk sürgős segítséget, akkor máshol fogunk eljárni azokkal szemben, akik nem akarják munkájuk után megfizetni a dolgozók tömegeit, hanem csak továbbra is nyúzni őket, a vezetésében még ma is sokan vannak a régiék közül, ezeket a színel megváltozott urakat ki kell közfösíteni és megértőkkel pótolni! A régi urak önzők, csak ígéretekkel ámítják az iparosságot. Ki onnan az ilyenekkel, segíteni, cselekedni, de azonnal! Erre a visszás és türelmetlen helyzetre akarjuk felhívni az üzletigazgató úr figyelmét, hogy sürgősen vizsgálja ki az órabéres-iparosok órabérének aránytalanságát. Hiszünk, és bízunk benne, hogy az üzletigazgató úr, mint a MÁV vezetőfőnöke meg fogja érteni jogos kérésünket. Maradtunk továbbra is a becsület és szorgalmas munka jegyében, a MÁV órabéres-iparosai.

konvitt or üzlet
Piac-utca 41. Deutsch Dezső

Kiadóhivatalunkat

anuár 1-én, Piac u. 28. II. em. alá

áthelyezzük

Irodai órák: 9-3-ig.

Hirdetések felvétele: 9-2 óráig

Szocialista kultúrdelelött

A Szociáldemokrata Párt újév első napján, hétfőn d. e. egyegyed 11 órai kezdettel, a párt Bethlen-u. 3. (volt Vitézi Színház) nagytermében kultúrdelel-ötölöt rendez. Petőfiről, Adyról és József Attiláról dr. Simon László, Antal Gábor és Benjámin László tart előadást. A három költő verseit Juhász Iza, Benjámin László és Radó Pál adja elő. Jegyek a „Néplap” könyvosztályában (Ferenc József-út 53.) és a Szociáldemokrata Pártnál kapható.

Fejlődik az erdélyi munkássport-élet

Erdélyben nagy lendületet vett a sportélet. Kolozsvár híres munkás-futbalcsapatának, a KMTÉ-nek edzését a sportrajongók régi szíjára, Opatá Zoltán vette át, ami még is látszik a csapaton, mert az a Dermata-műveknek különben igen felkészült csapatát kitűnő hajrá után 5:4-re megverte. A KMTÉ góllövői között ott szerepel Bonyhádi, akinek neve szintén nem ismeretlen a sportbarátok előtt. A Dermata csapatában az eddig méltatlanul mellőzött Smilovics volt a legkitűnőbb. Sajnos, a futballsport idénye ezzel a mérkőzéssel le is zárult, de az edzések, gyakorlatok tovább folynak. Erősen várjuk, hogy a debreceni munkássport is többet hallasson magáról, hiszen most már minden lehetőség megvan rá, hogy a sportélet is meginduljon a szabad fejlődés útján!

HAZASSÁG. Udvarhelyi Eva tisztviselő és Kalmár József gazdatiszt 23-án házasságot kötöttek.

A budapesti volt zsidó munkaszolgálatosok gyűlése

Csütörtök délután fél 3 órakor a Debrecenben tartózkodó budapesti volt zsidó munkaszolgálatosok összejöttek, hogy közös problémáikat megvitassák. Az összejövetel termékenynek bizonyult, mert először is megalakították a Budapesti Zsidó Szövetséget, másodsor pedig memorandumot átadó bizottságot választottak részben az ideiglenes nemzeti kormányhoz, részben pedig a bukaresti Joint-szervezethez, hogy hazajutásuk erkölcsi és anyagi feltételeit megszervezzék. Az összejöttek egyhangúlag dr. Lévy Zoltán nemzetgyűlési képviselőt javasolták, hogy érdekeiket a kormánynál képviselje és memorandumokat is ebben az irányban terjesszék be.

BALALÓZAS. Nagy Ferenc MAV-lakatos 42 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 12 órakor lesz a Köztemető II/A. ravatalozóterméből. Lakás: Kigyó-utca 33. Dankó temetkezés.

Berezki Sándor 75 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 1 órakor lesz a Köztemető III. ravatalozóterméből. Lakás: Nagycsere 50. Dankó temetkezés.

Mező Antal gazdálkodó és fia Antal, László és Imre temetése szombaton délután 2 órakor lesz a Köztemetőben, a sírnál való szertartás után. Lakás: Ondód 60. Dankó temetkezés.

Spijkó Ferenc nyug. táblai tanácselnök 68. évében elhunyt. Temetése ma délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető II/B. ravatalozójából. Lakás: Csapó-utca 40/b Bartha temetkezés.

Fekete Ferenc 84. évében elhunyt. Temetése ma délután 1 órakor lesz a Köztemető III. terméből. Lakás: Cserei-utca 16 az Bethlen temetőben.

SAKSZERVEZETI HIREK

A vasutasok (pályamentartásiak, vontatásiak, forgalmiak stb.) szakszervezete január 1-én, hétfőn délután, magyar időszámítás szerinti, 2 órakor alakuló gyűlést tart Arany János-utca 2. szám alatt. Minél számosabb és pontos megjelenést kérünk. Az Előkészítő Bizottság.

Famunkások vasárnap, december 31-én délután 9 órakor taggyűlést tartanak. Vezetőség.

Szállodal, vendéglői, kávéházi alkalmazottak december 30-án, szombaton délután 2 órakor alakuló gyűlést tartanak a szakszervezetek székházában, Arany János-u. 2. sz.

Köztisztviselői és a városi kertészet munkásai szombaton, december 30-án délután 12 órakor a ravatalozó alagsorában alakuló gyűlést tartanak.

Megalakult

a debreceni nevelők szabadszakszervezete

Szerdán délután a szakszervezetek székházában tartotta alakuló gyűlést a debreceni nevelők szabadszakszervezete. A gyűlést dr. Juhász Géza gimnáziumi tanár nyitotta meg, aki rámutatott arra, hogy a magyar nevelői kar nagy mértékben érzi a büntudatot azért a katasztrófaért, amely az országra szakadt, s hogy a magyar nevelők új, demokratikus tömörülése egy olyan nevelői rend kiépítését célozza átképző önművelés útján, amely a nevelés munkáját tökéletesebben és eredményesebben tudja elvégezni. Dr. Simon László gimnáziumi igazgató határozati javaslatot terjesztett elő, amely kimondja a debreceni nevelők szabadszakszervezetének megalakulását és a szervezet céljait. Újízi ki a nevelők anyagi és szellemi érvényesülésének hatékonyabb biztosítását.

Dr. Tankó Béla egyetemi tanár nyomatékosan utalt arra, hogy a nevelés munkájának gyökeresen magyar szellemben, a magyar lélek eredeti törvényeinek megfelelően kell történnie és hogy az első lépés, amelyet ezen a téren a tanítóság és a tanárság megtehet.

Balogh Elemér a Kommunista Párt nevében hangsúlyozta, hogy a magyar szellemű nevelés mellett elsődleges szempont a szociális szellemű nevelés az alsóbb néposztályok felemelése, a dolgozóosztályok belső öntudatának megszilárdítása. Felszólalása után a gyűlés Tankó Bélától, Balogh Elemérből és Ormós Lajos igazgató-tanítóból álló bizottságot küldött ki a szervezeti szabályzat megalkotására, egyben kimondotta a szabadszakszervezet megalakulását.

Veszek cukro, mézet, liszte, va at, olajat, zsirt, mákot, tejterméket
Drexler cukrász, Kossuth-u. 6

AKTATASKAT vennék. Cim a szerkesztőségben.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSEK DIJSZABASA. Állás- és lakáshirdetések: hétköznap savanként 40 fillér, vasárnap 50 fillér; egyéb hirdetések hétköznap 50 fillér, vasárnap 60 fillér.

Szaktmunkásokat a szakszervezetek közvetlenül, Arany János-utca 2

ÁLLÁS	Cépeszegédet felvesz Nagy Károly, Bathyány 10. sz. 429	Címfestőt keresünk. — „Néplap” szerkesztősége.
Lakatosnői fizetése felveszek. Szilágyi János-lakatosmester, Arany János-u. 1.	Házmester felvételik. Csapó-utca 71. sz. 208	Szobafestőt keres azonnalra a „Néplap” szerkesztősége.
Egy érettségizett zsidó fiatalember hivatali állást keres „Vidékre”. — Cim a kiadóban. 326	Tisztviselőnőt felvesz Zsidó Szövetség, József kir. herceg-u. 24. 419	Szobasegédet felveszek, József kir. herceg-u. 8; I. sz. 415

A Nemzeti Parasztpárt hírei

A Nemzeti Parasztpárt debreceni szervezete megkezdte működését a Kossuth-utca 18. sz. alatti hivatalos helyiségben. A debreceni kis- és törpebirtokosok, kisbérlok, kertészek, vincellérek és mezőgazdasági cselédek helye itt van a Nemzeti Parasztpártban. Jelentkezni a hivatalos órák alatt naponta 9—1 óráig lehet. Érdeklődőknek párt- és egyéb ügyesbajos dolgaikban a párt titkársága a hivatalos órák alatt készséggel áll rendelkezésre.

Közmunkalapok pótlása

Az elvesztett Közmunkalapok pótlása f. hó 31-ig a bejelentő hivatalban, 1945 január 1-től pedig a munkaközvetítő hivatalban (Halvan-u. 23.) fog történni. Tehát mindenki, aki munkalapját elvesztette, új munkalap kiadása végett a fenti helyen jelentkezze.

Szilágyi József, főkapitány.

Hirdetmény

Felhívja a városi adóhivatal a munkaadókat, hogy mindazon hónapokról, amelyekről illetményjegyzéket még nem nyújtottak be, azokat a legelőzőbbben, 3 napon belül szolgáltatassák be a városi adóhivatal alk. ker. adókezelőségénél s egyidejűleg a befizetni elmulasztott alkalmazotti kereseti adót az adópénztárba fizessék be. Felhívja egyben a hivatal a munkaadókat, hogy az elkövetkező hónapokra nézve az illetményjegyzéket s esedékes adókat minden hónap 25. napjáig kötelesek — az eddigi jogszabályok szerint — benyújtani, illetőleg befizetni. Csekk-befizetésre ezidőszert lehet lehetőség nincs.

A muaszto munkaadók ellen a hivatal bírósági, illetőleg végrehajtási eljárást indít. Debrecen, 1944 december 28. Városi adóhivatal.

Kéziratot nem adunk vissza, csak gépelt kéziratot fogadunk el.

Felelős szerkesztő: Radó István.
Felelős kiadó: Dr. Tariska István.
Nyomdavezető: Erdős István.
Nyomatott a „Szabadság” nyomda- és kiadóvállalat körforgógépén Debrecen, József királyi herceg-utca 16. szám.

Szikvíz
ismét kapható Rózsa szikvízgyárban, Csokonai-u. 28

Bejárónőt azonnal felveszek. Brill Ferencné Piac-utca 7., II. lépcső, I. emelet.

Egyszerű családban mindenben bentlakó vagy bejárót keresek. Érdeklődni Kar-u. 1. sz. 440

Konvenció majorost keresek, Eötvös-u. 58. 447

Házvezetőnőt, bentlakót felveszek Csapó-utca 22., festékküzet. 421

Elsőrendű vendéglői szakácsnő vagy szakács és egy mindenben leány azonnal felvétetik, jó fizetéssel „Jobb mint Ott” étterem, Bádogos-utca 1. szám. 444

Megbízható bentlakó háztartási alkalmazott felvétetik, Szipál, Svetits palota, I. em. 423

Vass Imre lakatosmester elvállal ablak, ajtó, kapu, zár javítását. Faiskola-utca 7/b. sz. 422

Pulloverkötőnőt keresek, Eötvös-utca 8. sz. 449

Okleveles szeszgyárvezető elhelyezkedne. Mocsár László Hajduhadház Toldi-u. 47. 454

Segédmunkásokat állandó munkára felvesz a Kiss börgyár. 459

Szabóságban bedolgozó nagy- és kismunkást felvesz a Tiszántuli Ruházem. Córnat adunk

Hölgyfodrászsegédlányt keresek, Boczán fodrász Sas-u. 2 456

Férfiszabó nagymunkásokat, kézimunkásokat és munkáslányokat felveszünk. Grünfeld szabóság Kistemplom mellett. 460

LAKÁS

Újkert, Lehel-u. 6. sz. alatt egy szoba, konyha, pince mellékhelyiségekkel együtt kiadó. Értekezni Teleki-u. 30. 195

Nagyforgalmú fűszerüzlet lakással vagy külön kiadó. Király Ferenc-u. 1 szám. 118

Albérletbe magánosnőt felveszek. Simonffy-utca 45. 445

Atutazók részére szobát keresünk, díjazás ellenében. Zsidó Szövetség. 438

Diákot, nagyobbát elátásra felveszek. Zongora, fűrdőszoba. Könyök-utca 12. 432

Bútorozott szoba, konyha kisebb családnak kiadó. Nyil-u. 8. 414

Gallériás üzletem alsó részét kiadnám. Lakásom Cegléd-u. 10. 436

3 szoba, előszoba, fűrdőszoba lakás előnyös feltételek mellett kiadó. Értekezni Szilágyi divatház (Piac-u. 59.) 458

Ingyen kap udvari szobát hutorral vagy anélkül magános, egy gyermekes nő. Mester-u. 12. sz. 441

Kiadó 1 szoba, előszoba, konyha. Jókai-u. 1/a. sz. 424

Egy pincészoza házmestert teendők végzéséért január elsejétől kiadó. Zöldfa-u. 9. 426

EGYEB

Tetőfedéseket palával, cseréppel, papírral, szurkossal soron kívül végez Buljovszky Dániel, — Széchenyi-u. 41. 83

Veszek és eladok használt bútorokat, ruhanezüket, varrógépet. Mezei Gyula, József kir. herceg-u. 50.

Veszek ébresztő órát, karórát vagy zseborát, női és férfi fehérneműt párnahajat, paplanlepedőt, paplant, férfiszövetet vagy ruhát. Pozsonyi-út 8. sz.

Építési anyagok, aholit és mozaiklapok ismét kaphatók a Debreceni Műkögyár Fűrdő-u. 2. sz. telepén, téglá pedig a Kishegyesi-út 459. sz. téglagyárában. Telefon névre hívandó.

Veszek használt bútorokat, zongorát, biliárdasztalt bármilyen hibával. Péterfia-u. 52.

Horn szőnyegüzlet ideiglenesen Bathyány-u. 2. (Jámbor szűcsüzlet.) — Nyitva 9—1-ig. 201

Eladó öntött vaskályhák, samotozott kályhák, vaságyak, villanyvezeték, Bergman-cső, fűtőcsövek, víztartályok, tűzhelyek. Bethlen-u. 5. 274

Simai gyorsíróiskolában a tanítás megkezdődött, egyelre Csapó-u. 4. Beiratkozás 1 órától. Gyakorló órák mérsékelt tandíj mellett. 26

Fagymentes burgonya, káposzta és mindenféle zöldségféle napi árban, állandóan kapható. Busi-utca 17. 398

Jókarban lévő mély gyermekkoszt vennék. — Nyomatató-u. 7. 397

Zsírakvalót hússal együtt 2 kg.-mot adok 1 kg. cukorért. Ugyanott kövér liba, kövér kacska, sovány liba tyúkok és pulykák kaphatók Teleki utca 76. 383

Kimoly tanárt keresek, aki érettségire előkészít. Gyakorlott jellegre.

Óra, ékszer vétel, eladás, Schulhof Gyula órásmesternél, Sas-u. 2. 327

Órák, óra alkatrészt, aranyat magas áron vesz Schulhof Gyula órásmester, Sas-u. 2. 328

Fehérnemű anyagot, valamint férfi szövetet vásárol a Tiszántuli Ruház és Fehérnemű üzem, Vár-utca 2., félemelet.

Vas, revezett zsanérral veszek minden mennyiségben 50—60 mm. mérettel. Motoraim nyomra vezetőjének magas jutalmat adok. Dr. Balla asztalos, Kassa-út 30. 130

Szaraz tűzifát vagy pénzt adok kaptaféért, számféért. Jókai-u. 30. — Kettőt csegetni. 418

Jókai:ban levő írógépet kölcsön vagy megvételre keres a Rex-gyár. — Horthy Miklós-út 3. Ft

Fűszerüzlet berendezést, alt-mérleget, — kis mázsát és egyéb fűszer dolgokat veszek. — Kishegyesi-u. 2. (Somlafi faterleg.) 418

Kettő darab angorafonó rokkát megvételre keresek. Tanító-u. 16. sz. 420

Lakatos munkákat és roló javításokat. Tűzhely javítások. Meszena-u. 21. Kler Lajos, lakatosmester 452

Az a lérl, aki Eötvös-utca 8. alá kártól-szalagot hozott. Jelentkezze velő. 450

Egy fejőstehén eladó. Értekezni: Félegyházi Tamás-u. 21. Városi fa-telep mellett. 455

Tégelyeket, kölnisüvegeket, vegyszereket veszek Hitay Elek illatmérés, Piac-u. 43. 347

Eladó egy mosóteknő, mosófazék, vasalódeszka és két tükör. Ferenc József-út 5. szám. 453

Angoragyapjú és kenderfonó rokká kapható. Szekák Béla, Hajdúbo-szörmény, Debrecen-u. 14. sz. 417

Szenet eserékek férfiruháért vagy női cipőkért. Klapka-u. 21. 423

Tejet adok petróleumért vagy sóért. Horthy-telep, Görgény-u. 1. sz. Egy szekér van eladó ugyanott. 434

Bútor, hibával eladó. Rakovszky-u. 23. 433

Tural-Anker biztosítók irodája Könyök-utca 12. sz. 431

Szolnoki Sándor Vértesi-u. 10., keresi családját, aki tud rója, értesítse fenti számot, jutalmazom. 428

Eladó tölgyfaebédő, nagy zsírosbödön. Diákot teljes ellátásra fogadok. Nyomatató-utca 10. 427

Pékparomhoz társat keresek. Cim Csapó 19., borüzlet. 435

Egy jókarban lévő asztalparhelt eladó. Rigó-u. 3. 442

Eladó 16 db. szép négyhónapos szőke malac és gyöngytyúk. Ondód, Gáll-dűlő 23. 443

Tűziféért lábbelit adok Apafi-utca 31. 443

Jókarban levő férfi prémestélikabátot adnék hízott sertésért. Szappanos-u. 10. 448

Elveszett fekete retikül és muff, Takács nevű okmányokkal. Megtaláló jutalom ellenében adja vissza Köztisztviselők, — pénztárosnőnek, Kossuth 7. szám.